

СТ А Н О В И Щ Е

на съдия Красимир Влахов по допустимостта на исканията по к.д. № 38, 39 и 40 от 2024 г.

Като споделям както допускането на исканията за установяване на противоконституционност на промените в чл. 64, ал. 2, 3 и 4, чл. 65, ал. 1, изр. второ, чл. 99, ал. 5 и чл. 102, ал. 3, т. 3, направени със ЗИД на Конституцията (обн., ДВ, бр. 106 от 2023 г.), така и изложените в определението мотиви за този резултат, излагам и допълнителни съображения, с оглед на които намирам, че сезирането на Конституционния съд с искане по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията, чийто предмет е идентичен с този на предходно искане, при чието разглеждане не е било постигнато предвиденото в чл. 151, ал. 1 от Конституцията мнозинство, ангажира конституционната компетентност на Съда.

Въпросът за правните последици в хипотезите, при които Конституционният съд не е постигнал изискуемото от Основния закон мнозинство повече от половината от всички съдии, не може да бъде разрешен само с аргументи, произтичащи от формалния прочит на една ясно формулирана конституционна разпоредба, каквато е тази на чл. 151, ал. 1 от Конституцията. Както е имал случай да отбележи Съда във връзка с именно с изясняване на правните последици на решенията на Конституционния съд, „езиковото тълкуване на чл. 151, ал. 2, изр. трето от Конституцията обаче е само необходима начална стъпка“ при провеждане на тълкуване относно нейното съдържание и последици, които следва да бъдат изяснени в много по-широкия контекст на необходимостта да се обезпечи демократичната легитимност на Съда като държавен орган, призван да гарантира върховенството на Конституцията (Решение № 3/2020 г. по к.д. 5/2019 г.). Във връзка с това Съдът намира, че неговата демократична легитимност като пазител на установения в Основния закон демократичен правов ред се основава на категоричността на неговите произнасяния по повдигнатите конституционни спорове (именно по тези съображения според Решение № 7 от 2020 г. по к.д. № 11/2019 г. конституционното изискване за мотивиране на съдебните актове, относимо „като цяло за държавните властнически актове“ произтича от „необходимостта да се осигури демократичната легитимност на съдилищата /.../, схващана като публично зачитане на авторитета и доверие на гражданите към властта в държавата, самоопределяща се като „правова“). Подразбиращо е, че едно произнасяне на Конституционния съд, при което не е постигнато мнозинство от повече от половината от всички съдии за уважаване или отхвърляне на искане за установяване на противоконституционност не просто не е в състояние да разреши повдигнатия конституционен спор, но и изобщо не представлява изпълнение на задължението на Съда да гарантира върховенството на Конституцията. Във връзка с това е необходимо да се разграничат двата аспекта на произнасянето на Конституционния съд- разрешаване на конституционния спор и действието на оспорения закон или друг акт, подлежащ на контрол за конституционност. При непостигане на мнозинство повече от половината от всички

съдии конституционният спор не е разрешен и остава открит, но действието на оспорения акт се съхранява. Този резултат обаче не е подкрепен от мнозинството (възможно е дори, когато Съдът заседава в намален състав, това да отразява волята на малцинството съдии), и в този смисъл легитимността му, макар и произтичаща от конституционната уредба, не е категорична и оттук - легитимна. На практика произнасянето на Конституционния съд в тези случаи се свежда до простата констатация, че няма мнозинство както за уважаване, така и за отхвърляне на искането. Тази констатация не само не представлява валидно решение, но и изобщо не обосновава произтичащия от нея резултат, при който оспореният акт продължава да действа, макар и да е предизвикал конституционен спор и една значителна (но недостатъчна) част от състава Съда го е приела за несъвместим с Основния закон. Така се оказва, че Съдът не си е свършил работата по гарантиране върховенството на Конституцията, което, макар и да е обусловено от противопоставянето на различни, при това подкрепени с аргументи, правни тези, разколебава неговия авторитет и доверието в способността му по категоричен и убедителен начин да отстоява закрепените в Конституцията принципи и ценности. В тези случаи пътят за повторното му сезиране трябва да остане открит.